

EXPUNERE DE MOTIVE

Lege pentru modificarea și completarea art. 12 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată

1. Descrierea situației actuale

Transparența și integritatea, reprezentarea corectă a opiniilor tuturor celor interesați/vizați în procesul decizional/legislativ consolidează funcționarea unui stat democratic, întăresc încrederea societății civile în deciziile luate și responsabilizează decidenții. Pe lângă eficientizarea implementării legislației privind, în principal: 1) transparența decizională – legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și 2) accesul la informații publice – legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, România este preocupată de creșterea transparenței și a integrității inclusiv în interacțiunile dintre decidenți și persoane terțe (adică persoane juridice, nu persoane fizice care nu vor face obiectul acestor prevederi). În vederea promovării sau modificării unui proiect de lege.

Pe marginea acestei teme practicile sunt diferite, efectele asupra corectitudinii și integrității procesului decizional, implicit asupra sprijinirii concurenței de a exprima opinii, sunt evidente astfel că o intervenție legislativă care să le standardizeze respectiv să încurajeze acest mod de lucru în sistemul public/Parlament reprezintă o soluție dezirabilă în acest moment. Toate declarațiile publice pe această temă sugerează o susținere pentru încurajarea transparenței în contactele decidenților cu persoane terțe, pentru crearea unui cadru în care cât mai mulți specialiști să se exprime, folosind pârghii transparente, chiar în procesul decizional.

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), prin *Recomandările privind Transparența și Integritatea în influențarea deciziilor publice*, propune statelor care vor să adere, un set de principii privind transparența în interacțiunile dintre decidenți și persoane terțe, într-o societate democratică: "set out principles on transparency and public integrity at the interactions between government and lobbying and influence actors in democratic systems, and provide guidance on how governments can restrict undue influence on government policies and increase equity in stakeholder participation, by

building or strengthening a coherent, comprehensive, effective and enforceable transparency and integrity system in public decision-making processes, and ensuring effective implementation and compliance”¹. OCDE insistă asupra transparenței, atât din partea decidenților cât și din partea companiilor/organizațiilor nonguvernamentale care urmăresc influențarea deciziilor/politicilor publice iar România participă în acest demers.

De altfel, prin europarlamentarii români dar și prin comisarii pe care România i-a propus în cadrul Comisiei Europene, prin participarea corectă, transparentă și integră a societății civile din România la procesul decizional/legislativ în Parlamentul European și în Comisia Europeană, țara noastră este deja expusă acestei experiențe de instrument democratic de consultare și îmbunătățire a deciziilor prin contribuțiile grupurilor interesate. Prin platforma EU Transparency Register (https://transparency-register.europa.eu/index_en), instituțiile europene în care România lucrează, prin reprezentanții ei, acționează în sensul practicării unui proces decizional/deliberativ accesibil, profesionist, integru. O serie de țări europene deja au adaptat acest mod de lucru, adoptând reglementări și implementând mecanisme de consultare între decidenți și persoane terțe interesate, ca parte a unor politici mai ample de liberă concurență și de participare a acestora la decizii publice.

Aderarea României la OCDE, inițiată oficial în ianuarie 2022, reprezintă un obiectiv strategic major, după integrarea în NATO și UE. OCDE impune standarde de transparență și integritate, evaluate prin peste 270 de instrumente juridice. Raportul OCDE din 2023 subliniază nevoia de întărire a sistemului de integritate și anti-corupție, iar RUTI la Parlament ar contribui direct la îndeplinirea acestor cerințe. Totodată, Convenția Anti-Mită a OCDE, la care România a aderat prin multe eforturi, cere mecanisme de transparență pentru a preveni influențele necorespunzătoare asupra decidenților. Foaia de Parcurș a României pentru OCDE, adoptată în 2022, include alinierea la standarde de integritate, iar RUTI la Parlament ar fi un pas concret spre acest obiectiv. Fără extinderea RUTI, România riscă întârzieri în procesul de aderare, deoarece OCDE evaluează coerența între instituții. Strategia Națională Anticorupție 2016-2020, prelungită și adaptată, include elemente similare, iar RUTI la Parlament ar consolida aceste eforturi, îmbunătățind poziția României în evaluările internaționale. Astfel, implementarea devine esențială pentru accelerarea aderării, demonstrând maturitate instituțională și aliniere la valorile OCDE.

Fundamentată pe disponibilitatea decidenților dar și a persoanelor terțe de a promova un climat de transparență în cadrul procesului decizional/deliberativ, propunerea României, în cadrul Foi de parcurs pentru aderarea la OCDE de a adopta reglementări (principale și/sau secundare, după caz) în ceea ce privește practica de lucru în interacțiunea

¹ OECD Legal Instruments

decident/persoană terță, devine naturală, astfel că prezenta propunere legislativă concretizează această asumare din partea țării noastre. Prezentul proiect are scopul de a sprijini implementarea recomandării prioritare vizând transparența și integritatea în procesul decizional public, transmisă de Grupul de lucru OCDE pentru integritate publică și combaterea corupției (Working Party on Public Integrity and Anti-Corruption).

Proiectul de față completează, prin stabilirea unor norme de lucru la nivelul Camerei Deputaților și Senatului României, reglementările existente încă din anul 2016 la nivelul Executivului. Cu o abordare axată pe încurajarea bunelor practici (Memorandumul nr. 1777/2016), la Guvern și la agențiile din subordine, s-a instituit o regulă de transparență în interacțiunea Miniștrilor, Secretarilor de Stat, Șefilor de Agenții cu persoane terțe, în sensul de menționare a întreprinderilor în platforma denumită Registrul Unic al Transparenței Intereselor (RUTI), astăzi disponibilă la www.ruti.gov.ro. În timp, numărul decidenților care au aderat la platformă și, implicit, la un set de valori definitoriu pentru un stat democratic s-a mărit, Guvernul fiind în etapa de îmbunătățire a politicii publice în domeniu. După aproape 10 ani de la primele înregistrări de date privind interacțiunea decident – persoană terță în procesul decizional, Guvernul a modificat cadrul legal prin amendarea Codului Administrativ astfel că înscrierea de informații, pe această temă, a devenit obligatorie (*Legea nr. 49/2025 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ și pentru modificarea art. 1 alin. (1) din Legea nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției*).

Așadar, acest demers de transparență la nivelul Parlamentului completează anterioarele demersuri de la nivelul Executivului, intenția fiind de a folosi aceeași platformă (astăzi gestionată de Guvern, cu intenția de îmbunătățire) pentru o imagine unitară asupra situației transparenței interacțiunilor decidenți – persoane terțe la nivel decizional central.

Registrul Unic al Transparenței Intereselor (atât la Guvern cât și, de acum, la Parlament) este un demers de transparență, nu vizează obiectivul identificării corupției. Pentru acest important ultim obiectiv există alte instituții și pârgii.

Subliniem încă o dată că este un demers de transparență și de încurajare a concurenței corecte, prin oferirea oricărei părți interesate a oportunităților de a influența procesul decizional, în mod transparent, prin mijloace democratice.

În concluzie, implementarea RUTI la Parlament este o necesitate strategică pentru consolidarea încrederii în instituțiile publice. Argumentele din momentul adoptării la nivel guvernamental – transparență, reducerea corupției și aliniere la standarde internaționale – trebuie extinse pentru a asigura coerență instituțională. Mai ales în vederea aderării la

OCDE, această măsură ar reprezenta un pas major spre o guvernare modernă și responsabilă.

2. Schimbări preconizate

Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea *Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor* vizează reguli de transparență și acces corect la dezbateri și decizii la nivelul parlamentarilor în sensul menționării, de către aceștia, de fiecare dată, într-o platformă dedicată și disponibilă publicului larg, a întâlnirilor avute cu persoane terțe pe marginea modificării/completării unor inițiative legislative. Menționarea se face, pe scurt, cu nominalizarea persoanelor (juridice) întâlnite respectiv cu precizarea, în concret, a temei de discuție. Accesul deputatului sau senatorului în platformă se face pe bază de cont/parolă. Înscrierea informațiilor în platformă se face de fiecare dată când are loc o întrevedere cu persoane terțe astfel încât oricine este interesat să cunoască acest lucru și să decidă dacă dorește, de asemenea, să utilizeze pârgurile instituționale transparente pentru a-și prezenta propriul punct de vedere.

Într-un registru din cadrul platformei, persoanele terțe se vor identifica prin completarea unui formular prin care se prezintă, atât la nivel de structură decizională cât și cu privire la activitatea desfășurată (domeniu, teme de lucru, surse de finanțare în influențarea deciziei publice). Actualizarea acestor date se face cel puțin o dată pe an și ori de câte ori este nevoie. Aspectele tehnice ale acestor obligații vor fi gestionate în urma deciziilor Birourilor Permanente ale celor două Camere și în coordonare cu reprezentanții Secretariatului General al Guvernului, având în vedere caracterul integrator al demersului.

Transparența interacțiunilor dintre decidenții din Parlament și persoane terțe va consta, așadar, într-o prealabilă înregistrare în registru a persoanelor terțe, printr-o fișă de prezentare, respectiv prin menționarea și detalierea pe scurt, de către parlamentar, a fiecărei întrevederi ce urmează a avea loc. Dacă o persoană terță nu este înregistrată în platformă, nu va putea desfășura întâlnirea cu parlamentarul/parlamentarii vizat/vizați deoarece fiecare persoană terță trebuie să fi prezentat anterior întâlnirii informațiile cu privire la activitatea desfășurată, iar parlamentarul să fi luat la cunoștință. Reprezentantul persoanei terțe va prezenta mandatul ce i-a fost transmis. Se asigură astfel o cunoaștere prealabilă între parlamentar și persoana terță cu care are loc întâlnirea.

Toate informațiile sunt publice, atât cele gestionate de către parlamentari, prin contul creat, cât și cele gestionate de către persoanele terțe, prin fișa de prezentare care se va actualiza periodic și care va fi consultată de către parlamentar înaintea organizării

întâlnirii. Cele două părți vor beneficia de sprijin tehnic din partea personalului de specialitate, atât din partea celor două Camere cât și din partea Guvernului.

Platforma va permite membrilor Birourilor Permanente ale celor 2 Camere să urmărească, periodic, pe baza rapoartelor făcute de către Secretariatul General, domeniile care suscită interes spre consultare, principalii actori care, în mod transparent, sunt activi în procesul legislativ.

3. Impactul socio-economic al modificărilor

Modificările propuse au rolul de a sprijini libera concurență desfășurată în condiții corecte/ de transparență în adoptarea deciziilor publice, implicit, a actelor normative. De asemenea, modificările propuse contribuie la întărirea încrederii cetățeanului în instituțiile publice. Conform Eurobarometer 99, nivelul neîncrederii în instituțiile publice este la cel mai înalt nivel în Bulgaria și România². Conform analizei Contributors, gradul de încredere este larg legat de nivelul corupției din țara respectivă. "Cu cât perceperea corupției la nivel de țară este mai ridicată (CPI, indicele de percepție a corupției calculat de către Transparency International, având o scalare inversă – valoare mai mare pentru corupție redusă), cu atât încrederea instituțională la nivel individual tinde să fie mai mare. Invers, corupția ridicată la nivel de țară tinde să fie însoțită de o mai mare neîncredere instituțională"³. De aceea, RUTI atinge tocmai acest deziderat, sprijinind atât decidenții (parlamentari, în cazul de față) cât și societatea civilă/mediul de afaceri să găsească un mod de comunicare deschis, la vedere, de încredere.

Prin asigurarea unor condiții integre, transparente - prin care oricine dorește să modifice/completeze un act normativ, să influențeze procesul decizional are acces la mecanisme și la discuții cu decidenții - RUTI ajută concurența corectă între actorii din diferite domenii. Pluralitatea ideilor în procesul legislativ ajută, în mod direct, în dezbateră din interiorul forului deliberativ, în crearea posibilității pentru decidenți de a o alege pe cea mai potrivită să adreseze o problemă, sub condiția ca promovarea acestor idei să se facă în mod corect, transparent, integru și accesibil în aceleași condiții pentru toți cei interesați.

Impactul asupra societății se traduce prin creșterea încrederii în decidenți iar din punct de vedere economic, poate influența chiar îmbunătățirea ratingului de țară.

² Standard Eurobarometer 99 - Spring 2023 - July 2023 - - Eurobarometer survey

³ De unde vine neîncrederea în instituțiile publice? - Contributors

4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

Nu există impact financiar întrucât platforma va fi dezvoltată în structura actuală a Registrului Unic al Transparenței Intereselor, gestionată de către Guvern.

5. Consultări efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

Au fost organizate consultări cu societatea civilă, cu reprezentanți ai mediului de afaceri, cu reprezentanți ai structurilor guvernamentale, cu membrii grupurilor parlamentare precum și cu membrii Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sprijinirea procesului de aderare a României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în vederea înaintării unei variante optime de dezvoltare la nivelul Parlamentului a mecanismului RUT1, existent la nivelul Guvernului încă din 2016. Propunerea de modificare a legii implementează o recomandare prioritară formulată de Grupul de lucru pentru integritate publică/PIAC, în contextul procesului de aderare a României la OCDE.

Având în vedere argumentele prezentate, supunem Parlamentului României spre dezbateră și adoptare prezenta propunere legislativă.

Inițiatori:

VICTORIA-VIOLETA ALEXANDRU, SENATOR USR
MIRCEA ABRUDEAN, SENATOR PNL
BOTEZ MIHAI - CĂTĂLIN, DEP - USR
CIOBOTARU DRAGOS, PNL
FILIUS ZOLTAN, DEPUTAT USR
Oliverescu Norbert, USR
Căpura Octavian, PNL
NEACȘU ANDREEA - FIRUTA, PNL
Alexandru Mihai Ghigiu, PSD
MIHALCEA SILVIA, PSD
PETREȘCU MIROSLAV, MIN.
GIZDĂC Valeriu, PSD
NASSAR RODICA, PSD
C... I... A... I... I...

LEGE pentru modificarea și completarea art. 12 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată			
Tabel susținători			
Nr. Crt.	Nume/Prenume	Grup parlamentar	Semnătura
1	VÎRCEA ALEXANDRU	USR	
2	ABRĂMEAN MIRCEA	PNL	
3	CIOBOTARU DRAGOS	PNL	
4	TEILĂȘ ZOLTAN	USMR	
5	ANTAL LÓRÁNT	USMR / RMOSZ	
6	SILVIA MIHALCEA	PSD	
7	ALEXANDRU MIHAI GHIGIU	PSD	
8	MAHEL BLAS A	USR	
9	OLINCESCU WOLAH	USR	
10	ORZA OCTAVIAN	PNL	
11	NEACȘU ANDREEA-FIREA	PNL	
12	PETRECHAI MIROSLAV	MDA	
13	BOTEZ MIHAI-CĂTĂLIN	USR	
14	MĂSSAR RODICA	PSD	